

SAŁD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
Dr hab. Małgorzata Manowska

Warszawa, dnia 28 lipca 2021 r.

PPI.052.1.2021

Pan
Dr Andrzej DUDA
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Monowemu Romanowi Prezydentowi,

w związku z wydaniem przez Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE) w dniu 14 lipca b.r. postanowienia zabezpieczającego w sprawie C-204/21 oraz w dniu 15 lipca b.r. wyroku w sprawie C 791/19 (o wydaniu których zostałam oficjalnie poinformowana pismem Ministra d.s. Unii Europejskiej, otrzymanym 21 lipca b.r.) przedstawiam stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w tych sprawach.

Niezależnie od grożących Rzeczypospolitej Polskiej, ewentualnych, daleko idących konsekwencji finansowych niewykonania orzeczeń TSUE, zwracam uwagę na wynikający ze wspomnianych orzeczeń, faktyczny paraliż systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, który utrzymuje się od roku, a w ostatnich tygodniach drastycznie się nasilił. Stało się tak również za sprawą orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, zwłaszcza ogłoszonego 22 lipca b.r. nieprawomocnego wyroku w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43477/19), który nie pozwala sprowadzać istniejącego problemu li tylko do wymiaru systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów.

Ze wspomnianych orzeczeń obu trybunałów międzynarodowych wynika, że formułowane w nich zastrzeżenia względem polskiego systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej nie dotyczą praktyki orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, lecz mankamentów regulacji ustawowych, w oparciu o które system ten funkcjonuje. Tym samym, doprowadzenie do stanu zgodności z prawem europejskim oraz standardami formułowanymi na podstawie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, w oczywisty sposób wymaga dokonania niezwłocznie, a nade wszystko przemyślanych, zmian ustawowych.

W związku z powyższym, mając na względzie zasadę trójpodziału władz (art. 10 Konstytucji RP), zwracam się do Pana Prezydenta z apelem o rozważenie skorzystania z kompetencji inicjatywy ustawodawczej, która pozwoliłaby na efektywne i nie budzące zastrzeżeń funkcjonowanie w Polsce systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej. Niezależnie bowiem od oceny wspomnianych wyżej orzeczeń w świetle polskiej Konstytucji będącej najwyższym źródłem prawa w Polsce oraz w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2021 r. (P 7/20), troska o dobro wspólne wymaga podjęcia wysiłku zmierzającego do wyeliminowania rozwiązań prawnych, które stoją na przeszkodzie sprawnemu funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz powodują niepotrzebne komplikacje na arenie międzynarodowej. Jestem jednocześnie pewna, że przemyślane zmiany legislacyjne pozwolą na efektywną realizację celów, od dawna zapowiadanej i oczekiwanej reformy wymiaru sprawiedliwości.

Jako Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, świadoma jestem powagi sytuacji, w jakiej znajduje się Rzeczpospolita Polska. Jako organ konstytucyjny, Pierwszy Prezes SN nie dysponuje jednak kompetencjami, w oparciu o które możliwe byłoby w pełni zapewnienie zgodności polskiego systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej z wymogami formułowanymi przez Trybunał Sprawiedliwości UE lub Europejski Trybunał Praw Człowieka. W tej mierze, jedyne kompetencje posiadają organy sprawujące władzę ustawodawczą oraz dysponujące inicjatywą ustawodawczą. Pierwszy Prezes SN nie zalicza się do żadnej z tych kategorii. Skorzystanie przez Pana Prezydenta z inicjatywy ustawodawczej w tej mierze zgodne byłoby również z dotychczasowym dobrym zwyczajem, że w sprawach dotyczących wymiaru sprawiedliwości proces legislacji inicjuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jako konstytucyjny organ powołujący na stanowiska sędziów. Jednocześnie, przyjmując, że z konstytucyjnej zasady trójpodziału władzy wynika również obowiązek współdziałania tych władz, zapewniam, iż w przypadku rozpoczęcia prac legislacyjnych jestem gotowa skorzystać z przysługujących mi kompetencji, celem zapewnienia doraźnej stabilizacji zaistniałej sytuacji na czas trwania procesu legislacyjnego.

Z poważaniem
Celowan